

**MEMÒRIA DE L'EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA
REALITZADA AL JACIMENT DEL CARRER
SANT RAMON, 1-3**

Santa Perpètua de Mogoda, Vallès Occidental

18 octubre 2004-25 febrer 2005

**Promotor:
CONSANTI 2003 SL**

**Realització:
Arqueociència Serveis Culturals SL**

**Direcció tècnica:
Jordi Guàrdia i Felip**

Manresa, de 2005

SUMARI

Fitxa tècnica

Introducció

Situació i descripció de l'àrea d'intervenció arqueològica. Antecedents

Metodologia i procés d'excavació

Periodització del jaciment

Resultats provisionals i conclusions

FITXA TÈCNICA

JACIMENT:	C/ Sant Ramon, 1-3
MUNICIPI:	Santa Perpètua de Mogoda
COMARCA:	Vallès Occidental
COORDENADES UTM:	x=432506 y=4597298 z=72'60
CAMPANYA:	18 octubre 2004-25 febrer 2005
TIPUS DE JACIMENT:	jaciment urbà caracteritzat per la superposició de diverses fases cronològiques d'ocupació
CRONOLOGIA:	segle -I a. C./segles XIV-XV d. C.
DIRECCIÓ:	Jordi Guàrdia
ARQUEÒLEG AJUDANT:	Mar Flores
DIBUIX DE CAMP:	Olga Castro
PLANIMETRIA:	Marta Ramon
ESTUDI DE MATERIALS:	Mar Flores
PALEOANTROPOLOGIA:	Anna Pla
REALITZACIÓ:	Arqueociència Serveis Culturals SL
PROMOTOR:	Consanti 2003 SL

INTRODUCCIÓ

Entre els dies 18 d'octubre de 2004 i 25 de febrer de 2005 s'ha realitzat una intervenció arqueològica de tipus preventiu en el solar ubicat al carrer Sant Ramon, 1-3, que es troba situat dins el casc urbà de Santa Perpètua de Mogoda (Vallès Occidental).

L'entitat que ha realitzat la petició per dur a terme la intervenció arqueològica ha estat l'empresa CONSANTI 2003 SL, mitjançant el seu administrador, Sr. Francisco Ventura. El director de la intervenció arqueològica realitzada ha estat el Sr. Jordi Guàrdia i Felip, de l'empresa ARQUEOCIÈNCIA Serveis Culturals SL.

Aquesta intervenció arqueològica s'ha dut a terme d'acord amb les disposicions de la Llei 9/1993, del patrimoni cultural català, i del Decret 78/2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

El lloc de dipòsit provisional de les restes i el material recuperat en el decurs de la intervenció arqueològica és el magatzem de l'empresa Arqueociència SC SL.

Qualsevol interpretació de tipus científic, escrita o gràfica, continguda en aquest Informe Preliminar, superarà la continguda en els quatre informes sobre les unitats estratigràfiques que el promotor sol·licitava eliminar.

SITUACIÓ I DESCRIPCIÓ DE L'ÀREA D'INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA. ANTECEDENTS

El solar del carrer Sant Ramon, 1-3, es troba situat a la part vella del casc urbà de Santa Perpètua de Mogoda. Es tracta d'un terreny de planta trapezoïdal, amb una superfície total de 474 m², situat a la cantonada d'una illa de cases. Aquesta propietat limita en l'actualitat amb blocs d'edificis al sud i a l'oest, i amb un espai obert al nord, mentre que a l'oest limita directament amb el propi carrer Sant Ramon. Sintetitzant, es tracta d'un paisatge urbà on destaca la proximitat de l'església parroquial de la localitat.

Aquest terreny es troba dins un sector urbà reconegut com àrea d'expectativa arqueològica segons el Pla Especial de Protecció del patrimoni de Santa Perpètua de Mogoda. En aquests casos, l'Ajuntament d'aquesta localitat condiona sistemàticament les llicències d'obres al seguiment arqueològic dels rebaixos. En aquest cas, es preveia la construcció d'habitatges i aparcaments al soterrani.

Precisament a les immediacions del solar en qüestió s'havien anat produint els darrers temps troballes arqueològiques d'època medieval i romana. Davant l'aparició de restes

d'interès arqueològic, en aquesta mateixa propietat s'havia realitzat una primera intervenció arqueològica (30 juny-30 juliol de 2004), dirigida per la Sra. Joana Melo (ARRAGO SL).

METODOLOGIA I PROCÉS D'EXCAVACIÓ

El tipus d'intervenció arqueològica preventiva realitzada en aquest solar ha estat una excavació en extensió, fins la màxima cota inferior que havien d'assolir els rebaixos de terreny de la futura obra.

Tot i això, el solar no s'ha excavat en la totalitat de la seva superfície. S'han deixat uns talussos artificials de seguretat en tot el perímetre del solar, d'entre 1 i 1'5 m d'amplada, degut al perill que suposava el desnivell assolit per l'excavació respecte els edificis adjacents i el carrer.

La màxima potència de nivell arqueològic del subsòl arriba en alguns indrets als 2'70 m de fondària.

Els treballs d'excavació efectuats en aquesta intervenció han seguit la metodologia proposada per E. C. Harris i A. Carandini de registre estratigràfic mitjançant fitxes de camp, consistent en la descripció de les diferents unitats estratigràfiques (ue), i les relacions físiques establertes entre aquestes.

En el cas de l'excavació de restes antropològiques s'ha utilitzat a més un altre tipus de fitxa referent a les principals característiques de cada enterrament, que inclou, entre d'altres variables, la situació i orientació de la tomba i l'estat de conservació dels ossos.

Paral·lelament a l'excavació s'ha efectuat una documentació planimètrica consistent en una planta topogràfica general del jaciment, així com el dibuix in situ de totes les estructures a escala 1:20 en planta i seccions. Tanmateix s'ha efectuat documentació fotogràfica exhaustiva de tot el procés i resultats en suport digital.

El conjunt de material recuperat ha estat convenientment separat en bosses de plàstic marcades amb la sigla de la unitat estratigràfica de procedència, per ser posteriorment netejat i siglat de forma individual i inventariat. Les sigles presents a cada fragment corresponen a:

SP SR - nº d'estrat / nº de peça inventariada per ue
Santa Perpètua c/ Sant Ramon

Posteriorment s'ha individualitzat un conjunt de restes metàl·liques, entre les què s'inclouen quatre monedes, per la seva restauració. També han estat preses, per a la seva anàlisi, diverses mostres de morter, pedra de molí, sediment i carbons.

Eliminació d'estructures

Al llarg del procés d'excavació arqueològica vam adonar-nos que les principals característiques d'aquest jaciment eren una gran potència estratigràfica, juntament amb una gairebé continuada ocupació humana d'aquest espai físic, provocant una freqüent superposició de fases constructives i d'ocupació, clarament separades des del punt de vista cronològic. Aquesta evidència feia necessari el desmuntatge de moltes estructures i elements d'interès arqueològic per tal de possibilitar l'excavació i documentació dels nivells i estructures subjacents.

A petició del promotor (Consanti 2003 SL), el director general del Patrimoni Cultural, prèvia consulta a l'Ajuntament, va anar autoritzant el desmuntatge, sota control arqueològic, de tot un seguit d'unitats estratigràfiques excavades en aquest jaciment. En aquest sentit, la direcció de la intervenció arqueològica va anar emetent informes sobre les característiques i la cronologia dels elements dels quals se'n sol·licitava l'eliminació. Així, es van fer informes sobre les ue 20, 21, 22, 24 i 25 (restes de murs d'època baixmedieval), sobre les ue 23 i 50 (restes d'una habitació d'època altimperial romana), sobre la ue 68 (restes d'un mur d'època altimperial romana), i sobre les ue 73 (estructura en forma de pou), 113 i 130 (restes d'una habitació), i 143 (restes d'un mur de contenció). Aquests tres darrers elements eren de fases constructives diferenciades, però datables també en època romana, entre el moment tardorepublicà i el canvi d'era.

La informació obtinguda durant la intervenció arqueològica respecte al conjunt de les ue mencionades havia estat suficientment acurada (documentació fotogràfica, planimetria en planta i secció, relació estratigràfica amb la resta d'estructures i nivells de la resta del jaciment, cronologia), i ajustada a les disposicions de la legislació vigent en matèria de patrimoni arqueològic, permetent la comprensió del seu funcionament.

PERIODITZACIÓ DEL JACIMENT

Les Fases I, II, III, IV i V s'inclouen dins el període romà, a partir de la tipologia del material ceràmic localitzat als nivells respectius. Excepte pel que fa a la Fase I, es tracta de diversos moments constructius clarament diferenciats, per la posició estratigràfica de les estructures que els caracteritzen.

Fase I

La primera ocupació humana documentada en aquest solar no ha deixat vestigis arquitectònics o estructurals. Tan sols documentem diversos nivells de terra diferenciats (ue 167, 168, 198, etc.), caracteritzats per la presència de ceràmica ibèrica i romana. Sembla que es tracta d'una superposició estratigràfica que va omplir el desnivell topogràfic que originàriament presentava aquesta zona, relacionat potser amb l'existència d'una riera.

La potència mitja del conjunt d'aquests nivells és d'uns 80 cm.

El conjunt de ceràmica recuperat en aquesta fase és molt nombrós. Encara sense un estudi especialitzat, podem parlar d'un material que provisionalment situem en la

darrera centúria abans del canvi d'era, i on destaquen les troballes d'àmfora i ceràmica ibèrica pintada, àmfora itàlica, i ceràmica campaniana A i B.

Fase II

Aquesta és la primera fase que aporta vestigis estructurals, construïts directament sobre l'estratigrafia precedent. Documentem en aquesta fase, les restes d'un mur (ue 143), associat a diversos nivells d'enderroc que proporcionen gran quantitat de material arqueològic.

En realitat, la ue 143 respon a les característiques d'una gran paret de contenció o aterrament, situada al sud-est del solar, molt a prop del mur 113 i el pou 73, estructures corresponents a fases posteriors (v. plànol 1)

El parament d'aquesta estructura té certa complexitat. La seva única cara vista està formada per grans carreus arrodonits a la base i la cantonada (ue 104), sobre els qual se superposa un mur estret amb un parament irregular fet amb pedres. Hi ha diverses unitats estratigràfiques associades a banda i banda d'aquesta estructura, entre elles un possible nivell de circulació format per petits còdols a la part superior (ue 141), i diversos nivells d'enderroc superposats que inclouen gran quantitat de material ceràmic (ue 129 i 156), en el què sens dubte és el sector més complex del jaciment.

També relacionat amb la base de la ue 143 documentem les restes d'un paviment format per *tegulae* i morter de calç (ue 114).

El mur 143, tenint en compte la diversitat del seu aparell compost, conserva una alçada màxima de 80 cm. La seva llargada és de 4'50 m. L'amplada de la base de carreus és de 70 cm, mentre el de la seva part més alta s'escurça fins els 50 cm.

Val a dir que el mur 143 se superposa en part a les restes d'una paret de construcció anterior (ue 180), que apareix escapçada per la construcció d'un pou 73 i la seva fossa (v. Fase IV).

Fase III

Es caracteritza aquest període, probablement molt proper cronològicament a l'anterior, per la presència de les restes d'un gran àmbit o espai de planta regular i grans dimensions, delimitat pels murs 113 i 130 (v. plànol 1).

Aquest ampli espai se situa a la banda sud-est del solar. Les dues parets, de trajectòria rectilínia, s'adossen entre si formant una cantonada que defineix l'àmbit esmentat.

Val a dir que la direcció del mur 113 ultrapassa els límits del solar en qüestió, perllongant-se per sota de la parcel·la que hi ha a l'esquerra del solar. Per la seva banda, l'estructura del mur 130 finalitza poc abans del talús de seguretat situat en paral·lel al carrer Sant Ramon.

L'estat de conservació en què es troben és força bo, sobretot pel que fa al mur 113 i la part del mur 130 que s'hi adossa. En aquests indrets s'assoleixen fins a 50 cm de potència, arribant-se als 80 cm d'alçada en la part del mur 130 més propera a la cantonada. En canvi, a la part més propera al carrer actual, el mur 130, tallat per dues sitges posteriors, tan sols conserva dues filades de potència.

Quant a les dimensions, el mur 113, seccionat per un pou de construcció moderna, arriba als 6 m de llargada visible dins els límits del solar, amb una amplada de 60 cm.

Per la seva banda, el mur 130, amb la mateixa amplada, té una llargada de 9 m.

Els paraments dels dos murs responen a uns mateixos trets, tractant-se de blocs de pedra de diverses mides, mínimament treballats, i lligats amb argila, disposats en filades horitzontals. També apareixen alguns fragments de *tegulae* en alguns sectors del parament.

Curiosament, no es detecta cap nivell de circulació clar en l'àmbit delimitat per aquests murs, i si en canvi a la dreta del mur 130, on un nivell d'enderroc associat amb gran quantitats de fragments d'àmfora, l'existència d'un accés o porta en aquest mateix mur (ue 186), d'una canalització de *tegulae* a la base d'aquest accés (ue 142), i d'un forat de pal (ue 178), testimonien un clar nivell d'ocupació.

Menció a part mereix la localització de les restes d'una dolia (ue 187), també d'aquest període. La singularitat d'aquesta troballa rau en el fet que la part conservada d'aquest gran contenidor és la boca, doncs va ser trobada en posició invertida, de forma que el fons el constituïa la vora, degudament segellada amb trossos de la pròpia dolia i morter de cal

Fase IV

A aquesta fase pertany l'estructura més important documentada en el decurs d'aquesta excavació, tant pel que fa a la singularitat de la seva construcció, com al grau de conservació en general, que és molt bo. Es tracta d'un pou construït en aquest moment (ue 73), i que serà amortitzat en la fase posterior.

Aquest pou es troba situat a la part central del solar (v. plànol 1). Va ser localitzat per sota d'un nivell d'enderroc ple de material romà, que es trobava associat a un mur posterior (ue 23). La planta del pou té una boca circular, de 1'45 m de diàmetre, amb unes parets perimetrals de 40 cm d'amplada, amb la qual cosa l'obertura amida 80 cm de diàmetre.

Les parets del pou arriben al'80 m de fons. A partir d'aquí, presenten un trencament desigual de 60 cm de gruix al llarg del seu perímetre. Per sota d'aquesta esquerra, torna a aparèixer part de la paret in situ, encara que el més freqüent és trobar blocs del pany desplaçats de la seva posició originària i inclinats vers l'obertura interna del pou. La màxima profunditat assolida per l'estructura del pou, incloent la paret conservada i les

parts despreses, és de 2'75 m., encara que la fondària de l'obertura, tot perforant el nivell natural i part de la capa freàtica, arriba als 3'55 m.

L'alçat intern del pou presenta una molt bona factura, indicadora d'una tècnica constructiva depurada. Sens dubte aquest fet ha influenciat en l'òptim estat de conservació que presenta actualment. El parament intern respon a una paret circular feta amb conglomerat de pedres lligades amb morter de gran duresa, revestit amb un enlluït per la part interna, de manera que la vessant interna de la paret esdevé totalment llisa. Per la cara externa, fins l'indret on l'estructura era vista, hi ha un arrebossat de menor qualitat.

És de destacar la presència, per la cara interna, d'un seguit d'obertures (ue 84), de secció rectangular i boca quadrada (v. secció A-A'), situades de manera simètrica, la una sobre l'altra, amb intervals regulars. N'hi ha un grup de tres a la paret més ben conservada, que es corresponen a d'altres tres en la paret oposada, la darrera de les quals es troba afectada pel trencament abans esmentat.

Una de les principals característiques del pou és la planificació i el sistema mitjançant el qual va ser construït.

En aquest sentit, documentem la presència d'una gran fossa (ue 131), d'uns 4'50 m de diàmetre i de planta circular, que envolta el pou, i que va ser oberta intencionadament per edificar l'estructura a cel obert amb la tècnica de l'encofrat. Una vegada aixecat el cilindre, aquest es va rodejar en tota la seva alçada per una dura capa de morter sobre la qual es fixaven pedres de mida regular amb morterades (ue 185). Aquesta fossa retalla de manera regular tota l'estratigrafia preexistent, perforant també el substrat geològic (ue 176), i arribant fins a la capa freàtica de graves (ue 215), amb la intenció d'aprofitar l'aigua.

En arribar al nivell on es preveia que la part superior de l'estructura fos vista, tota la fossa es va omplir amb un gran número de blocs de pedra de mida regular i restes d'enderroc (ue 13), entre els quals hi ha gran quantitat de ceràmica.

Entre aquest material destaca la localització d'un fragment d'antefixa de ceràmica amb la representació en relleu d'un rostre femení.

Sembla que la finalitat d'aquesta superestructura era doble: per una banda, assegurar l'estabilitat del pou, i per l'altra, afavorir les filtracions d'aigua, com així ho testimonia el fet que dos dels orificis de boca quadrada (ue 84), surten a l'exterior, seccionant tota l'amplada de les parets del pou.

Precisament la pressió exercida pel material de la ue 13, compost també per alguns blocs de pedra de mida molt gran, sembla que provocà l'enderroc parcial de les parets del pou, caigudes cap a l'interior, provocant així el trencament abans esmentat.

Val a dir també que de l'interior de l'estructura del pou es van extreure tres nivells diferenciats de reompliment (ue 74, 80 i 102).

Al voltant del pou destaquen les restes d'un paviment de calç de planta circular que envoltava l'estructura (ue 87), per sobre del reompliment de pedres, de conservació precària degut a l'afectació que havia patit per part de diverses sitges d'èpoques posteriors. Cal relacionar aquest nivell de pas amb el procés d'extracció d'aigua efectuat al pou.

Al costat d'un sector molt concret d'aquest paviment, per la banda externa, documentem unes restes estructurals (ue 81), consistents en unes pedres que segueixen la trajectòria circular del paviment, que podrien haver format part d'una estructura que delimités externament el paviment.

Un altre element d'interès és una estructura rectilínia formada per *tegulae* lligades amb morter, i adossada a la cara vista del pou. De moment no podem donar-ne la interpretació, donat que va ser localitzada incompleta.

La seqüència estratigràfica relacionada amb la part externa del pou (ue 11, 72, 77, 89, 97), permet afirmar que probablement fou utilitzat en dues de les cinc fases d'època romana detectades al jaciment.

Dins el procés d'excavació de la fossa del pou, vam poder comprovar com la secció d'aquest gran retall s'anava fent estreta des de la planta, i a l'assolir el nivell del terreny natural, es convertia en un cilindre d'uns 3 m de diàmetre.

Per raons de seguretat, va ser necessari anar desmuntant de manera progressiva l'estructura del pou a mesura que avançava l'excavació de la fossa. Dins d'aquest procés, per resolució del director general del Patrimoni Cultural, prèvia consulta a l'Ajuntament, es decidí conservar un

anell de 40 cm d'alçada corresponent a l'aparell de la part superior del pou. Una vegada extreta aquesta part de l'estructura amb mitjans mecànics, va ser dipositada a l'interior del solar tot esperant que l'Ajuntament decidís un indret de caire públic on conservar i exposar aquestes restes.

Fase V

Es tracta de la darrera fase romana de la qual han quedat restes, concretades sobre tot en dos murs (ue 23 i 50), lligats entre sí, que devien articular l'espai habitat en aquest moment.

El mur 50 es troba adossat al mur 23 (v. plànol 1), formant una cantonada, i cal suposar que formaven part d'una mateixa unitat estructural, potser una habitació. De qualsevol manera, l'estat en què es troben aquestes estructures no permet, de moment, extreure unes conclusions més acurades.

Aquests dos murs, de trajectòria rectilínia, es localitzen al sud-oest del solar. Així com del mur 50 ha perviscut tan sols una filada, el mur 23 presenta una major complexitat estructural, i també unes dimensions més considerables, oscil·lant la seva alçada entre gairebé 1 m a l'inici del mur, i tan sols una filada a la zona més propera al mur 50.

Quant a les dimensions, el mur 23 arriba als 9'50 m de llargada, amb una amplada de 70 cm, mentre que el mur 50 amida 2'10 m de llarg per 70 cm d'ample.

El parament dels dos murs respon a uns mateixos trets, similars als murs de la Fase III, però quant a la descripció ens centrarem en el mur 23, donada l'escassa entitat de les restes del mur 50. Es tracta de blocs de pedra de diverses mides, mínimament treballats, i lligats amb argila, disposats en filades horitzontals. De manera subsidiària, apareixen diversos fragments de *tegulae* en alguns sectors del parament, destacant en un indret la presència de dos grans fragments de *tegulae* disposats horitzontalment a un mateix nivell, creant un accés.

Pel que fa al mur 23, es troba alterat de manera important per les sitges d'època altmedieval, que van afectar la seva estructura de manera considerable. De fet, documentem algunes refeccions d'aquest mur, efectuades després de les sitges.

Tot i això, els nivells que cobrien i s'adossaven als murs 23 i 50 proporcionen gran quantitat de ceràmica romana poc representativa cronològicament: *dolium*, ceràmica romana reduïda, romana comuna, àmfora bètica i tarraconesa.

Aquests nivells d'enderroc de la Fase V relacionats amb els murs 23 i 50 se superposen a la boca del pou, per la qual cosa cal deduir que aquesta estructura deixa de ser útil en aquest moment, i és amortitzada.

La ue 68 és una altra estructura murària que pertany a la Fase V del jaciment. Aquesta paret apareix isolada a la part nordoest del solar (v. plànol 1), dins una àrea on la successió estratigràfica presenta una menor complexitat, i on les troballes de material arqueològic són menys abundants que a la resta del jaciment.

Tot i això, la trajectòria rectilínia que presenta el mur 68 es veu alterada parcialment per la presència de tres sitges de la Fase III, que tallen part del seu parament.

Una de les característiques d'aquest mur és que en un dels seus extrems, la seva trajectòria ultrapassa els límits del solar de l'excavació arqueològica. Es conserven tan sols una o dues filades de l'alçat d'aquesta estructura, oscil·lant la potència conservada del seu alçat entorn dels 20 cm.

Quant a les dimensions, el mur 68 arriba als 6 m de llargada, des del seu inici fins el tram que s'endinsa fora del solar, i té una amplada de 50 cm. El parament està format per blocs de pedra irregular de diverses mides, lligats amb argila i disposats en filades horitzontals.

També s'han excavat, dins la Fase V, diverses sitges o fosses, i diversos nivells d'enderroc. Tot aquest conjunt aporta gran quantitat de material arqueològic.

Les sitges d'aquest moment ofereixen una certa problemàtica. Tret d'algunes que són clarament atribuïbles a aquest període (ue 60, 90 i 106), perquè retallen clarament estructures més antigues (en concret, el nivell de reompliment de pedres que envolta el pou), la resta (ue 137, 153, 164, 173), es van localitzar gairebé a nivell del fons, amb poc material significatiu al seu interior.

Destaca la troballa, a l'interior de la sitja 137, d'un esquelet en posició encongida (ue 140), col·locat enmig d'un rebliment de blocs de pedra. No podem parlar d'enterrament intencionat, sinó més aviat d'una deposició.

El conjunt de fases romanes del jaciment aporta gran quantitat de material arqueològic. Entre les peces datables amb precisió destaquen algunes formes de ceràmica campaniana i sigil·lada itàlica i sudgàl·lica, a part de gran quantitat de formes i fragments de ceràmica comuna romana i àmfora. Destaquem també la troballa de quatre monedes, una de les quals és llegible i pertany al moment altimperial, donant-nos la cronologia absoluta entre les Fases IV i V. Encara sense un estudi especialitzat sobre el material, cal situar la cronologia de les Fases I, II, III, IV i V entre el segle I a.C. i les primeres dècades del segle I d.C.

Fase VI

Aquesta fase està constituïda per un important conjunt de 14 sitges i una fossa, datades provisionalment entorn del segle XII, pel tipus de material ceràmic recuperat al seu interior. Les seves boques són sempre circulars, mentre que pel que fa a la secció que dibuixen els retalls, dominen les formes globulars. Els fons són generalment còncaus, però n'hi ha algun de pla

Excepte en el cas de les sitges localitzades a nivell de fons, les principals característiques d'alguns d'aquests contenidors són les seves grans dimensions i la seva gran capacitat, i també la important quantitat de ceràmica recuperada a l'interior dels seus rebliments, formats en ocasions totalment per cendres.

Els exemples més clars d'aquests trets són les sitges 16 i 54, localitzades gairebé senceres, i situades a banda i banda del mur 23, amb una fondària de 2'50 i 2 m, respectivament, i un diàmetre màxim de 1'5 m. El potent rebliment de la sitja 16, la ue 48 (v. secció B-B'), destaca per la gran quantitat de fragments de formes d'olles de cocció reductora (sobre tot vores), típiques del període altmedieval.

Aquestes sitges tallen tota l'estratigrafia precedent, afectant sobretot els murs d'època romana 23 (sitges 16, 62, 65 i 100) i 68 (sitges 14, 28 i 91), de la fase V. Hi ha dues sitges que es tallen entre sí (65 i 100), mentre que la sitja 70 talla una altra sitja preexistent d'època romana, la ue 60 (v. secció B-B'). És de destacar que tan sols la sitja 16, que és la més fonda, arriba a seccionar part del terreny natural.

És important assenyalar com en aquest període, de forma paral·lela a la realització de les sitges, i probablement en relació amb el seu funcionament, es reaprofitava i reparava el mur 23, originari de la fase romana anterior. Una de les evidències físiques d'aquesta reutilització del mur és el tapiat que presenta un accés fet amb *tegulae* (ue 116), originari d'època romana, i tapiat en aquesta fase.

Al sector sudoest del solar documentem un únic enterrament en fossa (ue 199), força ben conservat, amb les restes antropològiques en connexió anatòmica, destacant la troballa d'una petxina sobre el pit l'esquelet. Podria pertànyer a aquesta fase, però de moment ens inclinem per una datació posterior.

Fase VII

Correspon al moment d'ocupació baixmedieval d'aquest jaciment. La majoria d'aquestes estructures es trobaven ubicades a la banda de migdia del solar.

Es tracta sempre de trams de murs de trajectòria rectilínia, situats a una cota similar, i constituïts mitjançant un aparell de pedres de diverses mides i forma irregular, sense lligam aparent. Els murs 20 i 21 podrien haver format una cantonada originàriament, però en el moment de la seva descoberta, en cas d'existir, aquesta no s'ha conservat. Pel que respecte als murs 24 i 25, tot i trobar-se allunyats físicament dels anteriors, semblen seguir la seva mateixa orientació en planta.

L'amplada d'aquestes estructures és desigual, oscil·lant entre els 60 i 85 cm. La màxima llargada conservada és de 6'30 m en el cas del mur 20. Quant a la seva alçada, es conserven un màxim de tres filades i un mínim d'una: la màxima potència la trobem en el mur 25 amb 43 cm, i la mínima (una filada), es dona a la cara nord del mur 22, i al mur 24.

La cronologia donada a aquestes estructures s'ha obtingut a partir de la seva posició estratigràfica dins el jaciment, i les característiques del material arqueològic associat a ells.

Pel que fa a l'estratigrafia, es troben sempre tallant nivells de formació anterior, i en algun cas se superposen clarament a edificacions d'època més antiga (romana), com és el cas del mur 23.

Quant al material arqueològic, la ceràmica obtinguda dels nivells que es troben en relació a aquestes estructures és de cronologia romana i medieval.

Fase VIII

És d'època moderna i contemporània. Es tracta de diverses estructures (trams de murs, paviments, i sobre tot pous i fosses sèptiques), que cal relacionar en part amb els baixos de les cases situades en aquest solar i enderrocades prèviament. La importància d'aquests elements és que algunes vegades afecten i destrueixen parcialment estructures de fases anteriors. L'exemple més clar és la ue 35, que és un pou modern que arriba a trencar el mur 113 de la Fase III.

RESULTATS PROVISIONALS I CONCLUSIONS

Com s'ha vist, la relació establerta entre les estructures identificades al llarg del procés d'excavació i el material arqueològic associat amb aquestes, permet la subdivisió, encara provisional, de la zona excavada en diversos períodes cronològics. La majoria de

les estructures i els nivells són d'època romana, encara que dins aquest context es donen també diversos moments constructius diferenciats (Fases I-V).

En general, podem parlar d'una estratigrafia vertical amb vuit nivells, però gairebé sempre els testimonis constructius de totes les èpoques són fragmentaris o apareixen isolats, de manera que no permeten una comprensió exacte de la funció

i estructuració original de cadascuna de les diferents fases identificades. A mode d'exemple, tan sols en el cas dels murs 113 i 130 de la Fase III, i dels murs 23 i 50 de la Fase V, trobem parets lligades que delimiten un espai regular que podríem arribar a definir com una habitació. Per aquesta raó, és difícil esbrinar de quin tipus d'assentament es tractava a cada fase, encara que sembla evident que, al menys en època romana, ens trobem més aviat dins un context rural relacionat amb activitats de tipus productiu.

En tot cas, i dins el camp de l'arqueologia espacial, les fases romanes d'aquest jaciment s'hauran de relacionar amb altres assentaments del mateix període existents a Santa Perpètua, així com dins el context del Vallès Occidental.

També es tracta d'un jaciment incomplet, en el sentit que els seus límits excedeixen la superfície del solar on es troba ubicat, fet comú a quasi totes les fases identificades.

Quant al conjunt estructural, es tracta bàsicament d'una superposició de construccions de pedra, en general de poca entitat i deficient tècnica constructiva, successivament amortitzades en època romana per reordenar l'espai; en canvi, entre els segles I i XV d.C. sembla que no hi ha aportacions de terres, arribant-se a reaprofitar estructures anteriors en època altmedieval. Així, mentre en època romana assistim a la formació progressiva d'una estratigrafia realment potent, els períodes posteriors es caracteritzen per una superposició gairebé directa i amb poca diferència de cotes de les estructures i unitats negatives.

La superposició de fases constructives a què sovint fem referència també ha provocat una certa complexitat estratigràfica i estructural del registre arqueològic, palesa en la inicial dificultat d'interpretació d'algunes seqüències físiques que caracteritzen alguns elements. L'exemple més clar és com la proliferació d'unitats negatives, originàries de la fase altmedieval del jaciment, afecten tot el conjunt d'estrats i estructures anteriors (v. seccions A-A' i B-B').

Menció a part mereix el pou de la Fase IV, trobat en molt bon estat precisament per la seva posició estratigràfica, i per la seva condició d'estructura parcialment soterrada. Es tracta d'un pou assentat en un lloc inestable, i per això fet de pedra, davant la feblesa del substrat geològic, format per argiles plàstiques.

Dins el context tècnic romà, l'aprovisionament d'aigua ha estat força important, i sovint ha determinat l'elecció d'un lloc d'assentament. La perforació de pous per buscar la capa freàtica, i les cisternes eren les solucions allà on no existien aqüeductes. Pel demés,

Quant al material arqueològic, l'excavació de les sitges altmedievals de la Fase VI ha possibilitat la recuperació de gran quantitat de formes ceràmiques. Però és el material del conjunt de les fases romanes el més abundant. Una possible explicació a aquesta

evidència és la pròpia superposició de diversos períodes ocupacionals dins un lapse de temps relativament curt, i amb això, la necessitat d'amortitzar les construccions i regularitzar els desnivells de les fases anteriors mitjançant les aportacions de runa i elements de rebuig, com ara la ceràmica. En favor d'aquesta possibilitat s'han identificat, al llarg del procés d'excavació, tot un seguit de nivells d'enderroc perfectament delimitats que arriben a sobreposar-se.

Amb posterioritat a l'excavació, es va efectuar el seguiment arqueològic dels rebaixos previstos per l'obra a les zones on encara es podien documentar restes estructurals o nivells amb material arqueològic, és a dir, els talussos artificials o límits de seguretat que no s'havien excavat anteriorment per motius de seguretat. El resultat d'aquest control va ser la confirmació que el jaciment del carrer Sant Ramon, 1-3 s'estén més enllà dels límits d'aquest terreny, concentrant-se les troballes i la seva continuïtat en els sectors sud i sudoest, és a dir, en la zona més propera a l'església.

PLANIMETRIA

Plànol 1: Carrer Sant Ramon, 1-3 (Santa Perpètua de Mogoda, Vallès Occidental). Situació de les estructures de les quals es va sol·licitar l'eliminació, en la planta del soterrani i en la secció del projecte constructiu de l'empresa CONSANTI 2003 SL E 1:100

Plànol 2: Carrer Sant Ramon, 1-3 (Santa Perpètua de Mogoda, Vallès Occidental). Planta general E 1:50

Plànol 3: Carrer Sant Ramon, 1-3 (Santa Perpètua de Mogoda, Vallès Occidental). Seccions A-A' i B-B' E 1:50

Plànol 4: Carrer Sant Ramon, 1-3 (Santa Perpètua de Mogoda, Vallès Occidental). Planta general de les Fases II-VII E 1:100

Plànol 5: Carrer Sant Ramon, 1-3 (Santa Perpètua de Mogoda, Vallès Occidental). Planes de les Fases II-VIII E 1:100